

Universitetet og dermed i Forbindelse staaende Forhold. Den ærede Ordfører henvisste til, hvad der til forskjellige Tider har været forhandlet om Universitetet. Han gik ikke ind i Enkelthederne, men hentydede til en formentlig Misstemning overfor visse Forhold ved Universitetet. Det er mig jo ikke muligt at komme ind paa Enkelthederne her, da Enkelthederne ikke ere fremdragne; men jeg veed jo vel, at en saadan Stemning som den, til hvilken den ærede Ordfører hentydede, er tilstede i adskillige Kredse. Jeg vilde imidlertid ikke finde det heldigt, om man paa Grund deraf stillede Spørgsmaalet om Tiltrædelse af de 50,000 Kr. eller Ikke-Tiltrædelse deraf betingelsesvis, saaledes at det var en Slags Handel, der foregik mellem en Afstemning og en Udtalelse af mig. Jeg tror heller ikke, at man med Rette kan sige — kjøndt jeg vel hørte, at det blev opfattet saaledes — at den ærede Ordfører har stillet Sagen saaledes. Den ærede Ordfører har vistnok, hvis jeg ikke har hørt feil, indskrænket sig til at udtale som et Ønske, at jeg vilde ytre mig om visse Spørgsmaal. Det skal jeg ogsaa gjerne gjøre. Hvad da først Forholdene ved Universitetet i Almindelighed angaar, skal jeg udtale som min Anskuelse, at, da det jo til forskjellige Tider har været nødvendigt at foretage meget væsentlige Forandringer i det Grundlag, paa hvilket vort Universitet nu hviler, nemlig Universitetets Fundats af 7de Mai 1788, har dette havt til Følge, at der kun er meget Lidt af denne Fundats, som endnu egentlig er gjældende, og selv det Lidet, om hvilket man maa sige, at det er gjældende, kan man i Grunden sige, er heller ikke gjældende, fordi Samfundsforholdene og de politiske Forhold siden den Tid have forandret sig i en saa væsentlig Grad, at Ordene ikke nu mere passe, men maa forstås i en mere eller mindre modificeret Skikkelse. Spørgsmaalet f. Ex. om Lærerpersonalet ved Universitetet, der omhandles i Fundatsens 1ste Kapitel, er allerede forandret ved Normalreglementet af 1844. Endvidere har det været nødvendigt senere at foretage flere Forandringer i den her omhandlede Henseende, og det vil være nødvendigt i en nær Fremtid igjen at bringe dette Spørgsmaal under fornyet Overveelse. Til næste Aar foreligger jo Spørgsmaalet om Lønningerne; det er ogsaa et meget væsentligt Punkt. Disse og lignende Betragtninger have ledet mig til dette Ønske, at det maatte lykkes at tilvejebringe en ny Fundats for Universitetet, og jeg skal tilføje, at jeg allerede har gjort indledende Skridt i denne Henseende. Jeg vil ønske, at det maa lykkes derved at give de Meninger, der ere tilstede, Leilighed til at udtale sig, og jeg er forvisset om, at Overveelsen af dette Spørgsmaal ogsaa vil lede til at forvane Mange med en Ordning, der maa anerkjendes som nødvendig og heldig. Vel noget fjernt fra Spørgsmaalet om Universitetet, men dog staaende i Forbindelse

dermed, er Spørgsmaalet om de lærde Skoler. Derved drøede den ærede Ordfører temmelig udførlig, og har fremhævede navnlig formentlige Mangler ved den nuværende Ordning af 1ste April 1871. Hvad for det Første Spørgsmaalet om den latinske Stil ved de 4de Klasses Hovedexamen angaar, da anser jeg det for tvivlsomt, om det er rigtigt at beholde den. Blandt Skolernes Lærere og navnlig blandt Rektorerne ere Meningerne derom delte. Nogle holde bestemt paa Udførligheden af at beholde den, og andre derimod holde lige saa bestemt paa Hensigtsmæssigheden af at afstasse den. Men det vil være klart, at hvad man end i denne Henseende bestemmer sig for, maa det ske ved Lov. Med Hensyn til det andet Spørgsmaal, som den ærede Ordfører drøede ved, nemlig om Indførelse af en Examenkommission, tror jeg, at jeg allerede tidligere har havt Leilighed til at udtale, at det efter min Opfattelse er det Hensigtsmæssigste, at man har en Examenkommission i dette Tilfælde. Dengang Loven af 1871 om de lærde Skoler forelaa til Behandling i Rigsdagen, er jeg temmelig sikker paa, at jeg meget bestemt udtalte mig for at beholde den hidtilværende Ordning med Hensyn til Examen, saaledes altsaa at alle Disciple, der skulde dimitteres til Universitetet, underkastede sig Examen ved Universitetet. Jeg holder dette for den rette Ordning baade for de lærde Skolers Læreres Skyld og for Disciplenens Skyld. Jeg vil altsaa ikke være nogen Modstander paa dette Omraade. Men jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa, at, naar vi først komme til at tage Loven af 1871 for og rette Noget deri, saa er der andre Spørgsmaal, som ogsaa nødvendigvis maa medtages. Jeg skal nævne et Par saadanne. Der er for det Første Spørgsmaalet om, hvorvidt det er rigtigt, at fransk Stil ved Afgangsexamen udelukkende kræves af dem, der underkaste sig Examen i den klassisk-historiske Retning, og ikke tillige af dem, der underkaste sig den i den mathematisk-naturvidenskabelige Retning. Jeg mener, at det maa besvares derhen, at denne Stil maa kræves af begge (Ordføreren: Af ingen af dem). Ja, jeg samtykker ikke i dette: „ingen af dem“; jeg mener, at Studiet ved de lærde Skole nødvendigvis maa kræve, at der til Examen holdes Prøve i at oversætte fra Dansk til et fremmed Sprog. (En Stemme: Nei, omvendt). Nei fra Dansk til Fransk! At man tillige har Oversættelse fra fremmede Sprog til Dansk, er jeg enig i; men ogsaa det Andet bør efter min Mening kræves. Dernæst vil jeg nu nævne et Spørgsmaal, som er af stor Betydning for de lærde Skoler, og det staar i Forbindelse med, at man i 1871 inddrog de to nederste Klasser i de lærde Skoler. Jeg tror ikke, at der er Mange, som ikke nu ere fuldt overtydede om, at denne Foranstaltning var meget uheldig. Jeg mener derfor, at man udenfor Kjøbenhavn — thi i Kjøbenhavn er det ligegyldigt — maa søge